

SESSION GUIDES

Alternative Learning System- Accreditation and Equivalency (ALS-A&E)

Secondary: Critical Thinking
Ang Respiratory System

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Save the Children®

ASCEND-Mindanao
Assistance for the Comprehensive Educational Development of Mindanao

March 2006

Jointly developed by the DepED BALS and the Save the Children Federation under the ASCEND-Mindanao, a program made possible with the generous support of the American People through the USAID.

Ang Respiratory System

Session Guide Blg. 1

I. MGA LAYUNIN

1. Nasasabi ang kahulugan ng respiratory system
2. Nailalarawan kung paano gumaganap ng tungkulin ang respiratory system
3. Naibibigay ang kahalagahan ng respiratory system
4. Nakapagbibigay ng solusyon sa mga suliraning kinakaharap

II. PAKSA

- A. Aralin I- Paano Gumagawa ng Tungkulin ang Respiratory System sa Ating Katawan , pp. 3-5

Pangunahing Kasanayan sa Pamumuhay: Pansariling Kamalayan at Paglutas sa Suliranin

- B. Kagamitan: manila paper , pentel pen at larawan ng respiratory system

III. PAMARAAN

A. Panimulang Gawain

1. Pagganyak: (Scenario Building)

- Hikayatin ang mag-aaral na magpangkat sa tatlo.
- Bigyan ng tatlong minuto ang bawat pangkat para makapagplano kung ano ang gagawin nila sa sitwasyon na ito:

*Kung ang tao ay walang malanghap na hangin, ano ang maaaring mangyari sa kanya ?
- Ipapagawa ang scenario sa pamamagitan ng salaysay o larawan.
- Talakayin ang mga ipinakitang scenario.

B. Panlinang na Gawain

- Mula sa mga isinagot ng mga mag-aaral ay kukunin ng tagapagturo ang sagot na makapag-uugnay sa respiratory system.

Hal. Ang hangin ay kailangan ng tao upang mabuhay.

- Itanong:

*Ano ang sistema sa ating katawan na nagpapadaloy ng hangin?

1. **Paglalahad:** (Cooperative Group)

- Pangkatin sa apat ang mga mag-aaral.
- Bigyan bawat grupo ng tatlong minuto (3) para isulat lahat ang mga salita na may kaugnayan sa “Respiratory System”.

Hal. hangin daluyan organ hininga

- Pagkatapos ng tatlong minuto, magpapalitan ang mga grupo ng kanilang ginawa.
- Hilingin na sila ay bumuo ng kahulugan ng respiratory system sa loob ng dalawang minuto gamit ang mga salitang isinulat ng bawat grupo.

Hal. Ang respiratory system ay binubuo ng mga organ na dinadaluyan ng hangin sa tuwing tayo ay humihinga.

- Ipapakita ng bawat grupo ang kanilang nabuong kahulugan sa harap ng klase.
- Ipabasa ang ukol dito na nasa modyul pahina 3-4.
- Tingnan kung tumpak ang mga kasagutan.

2. **Pagtatalakayan:** (Panel Discussion)

- Matapos ang pagbibigay ng kahulugan sa respiratory system, ipakikilala ang inimbitang bisita na nagpakadalubhasa sa biology.
- Ihanda ang mga mag-aaral sa tahimik na pakikinig, at sa pagsulat ng mga mahahalagang bagay ukol sa respiratory system.
- Bigyan ng pagkakataon para sa isang malayang talakayan ukol sa “Ano ang Ginagampanan ng Respiratory System sa Ating Katawan”.

- Magbigay pa ng isang halimbawa sa mga mag-aaral na nasa modyul pahina 4 kung paano nakatutulong ang mga likas na yaman sa ating paghinga.

3. **Paglalahat:** (Dugtongang Paglalahad ng Natutunan)

- Magbigay ng ilang di-kumpletong pangungusap at padugtungan sa mga mag-aaral.

Halimbawa:

Ang hangin ay _____.

Ang mga organismo sa kapaligiran ay _____.

Tumutulong ang respiratory system sa _____.

4. **Pagpapahalaga:**

- Gamitin ang isang buzz session group upang makuha ang sagot nila sa tanong na ito:

*Ano ang kahalagahan ng respiratory system sa ating katawan?

- Ipasulat at ipakita ang kasagutan.

5. **Paglalatap:** (Learning Station)

- Ipaskil ang mga sitwasyon sa pisara o dingding.
- Hikayatin tumayo ang mga mag-aaral at libutin ang mga learning station upang makapag-ambag ng kasagutan sa mga tanong.

Learning Station 1:

Si Mayet ay may hika. Ang bahay nila ay malapit sa isang pabrika na inirereklamo ng kanilang barangay. Ito ay dahil sa usok na ibinubuga nito. Kung ikaw si Mayet, ano ang iyong gagawin ?

Learning Station 2:

Ang bahay ng mag-asawang Rudy at Malou ay malapit sa tapunan ng basura. May anak sila na halos tatlong buwan pa

lang. Madalas ubuhin ang bata. Nang ipasuri nila ito sa doctor sinabi na ang pinanggalingan nito ay ang maruming hangin . Kung kayo ang nasa lugar ng mag-asawa, ano ang gagawin ninyo?

Learning Station 3:

Si Manuel ay natutong manigarilyo noong siya ay sampung taong gulang pa lamang. Nang siya ay dalawampu't limang taong gulang na ay nalaman niyang may sakit siya sa baga. Kung ikaw si Manuel,ano ang gagawin mo?

- Ipabasa ang pahina 13 upang malaman kung tama ang mga kasagutan.

IV. PAGTATAYA

- Ang bawat mag-aaral ay gagawa ng isang 'jingle' na may kaugnayan sa “Gawaing ginagampanan ng Respiratory System”.
- Gumawa ng isang ilustrasyon na nagpapakita ng gawaing ginagampanan ng respiratory system.

V. KARAGDAGANG GAWAIN

1. Magsaliksik sa internet o aklat ng mga bahagi ng Respiratory System.
2. Basahin ang module pp. 6-12 at ibahagi ito sa mga kasamahan sa bahay at sa barangay.

Ang Respiratory System

Session Guide Blg. 2

I. MGA LAYUNIN

1. Nailalarawan ang istruktura ng respiratory system.
2. Natutukoy ang mga tungkulin ng mga bahagi ng respiratory system.
3. Nabibigyang-diin ang kahalagahan ng bawat bahagi ng respiratory system.
4. Nakapagbibigay ng kuro-kuro upang malutas ang suliranin.

II. PAKSA

- A. Aralin 2- Ang mga Bahagi ng Respiratory System, pp. 6-15

Pangunahing Kasanayan sa Pamumuhay: Pansariling Kamalayan, Mabisang
Komunikasyon at Paglutas sa Suliranin o Problema

- B. Kagamitan: tsart, pentel pen, kahon , papel, larawan ng
respiratory system at larawan ng puno

III. PAMARAAN

A. Panimulang Gawain

1. **Balik-Aral:** (Sentence Completion)

- Ipakumpleto ang mga pangungusap ukol sa respiratory system

Ang respiratory system ay mahalaga sa buhay ng tao sapagkat

_____.

Ang oxygen ay hangin

_____.

Kung walang respiratory system,

_____.

2. **Pagganyak**

- Patayuin ang mga mag-aaral at hayaang magrelaks.

- Himuking huminga nang malalim, papasok (inhale) ng sampung (10) segundo at huminga nang palabas (exhale) ang mga mag-aaral.
- Gawin ng ilang ulit.
- Hikayating isipin ng mga mag-aaral ang mga istrukturang dinaraan ng hangin at kung saan ito matatagpuan.
- Patingnan ang larawan sa module pahina 7-8 upang malaman kung tama ang naisip nila.
- Ipaturong sa diagram ang ituturo mong daanan ng hangin.

B. Panlinang na Gawain

- Mula sa ibinigay na karagdagang gawain ng tagapagturo, maibibigay ng mga mag-aaral ang mga sumusunod na bahagi ng bawat organ na nasa respiratory system.
- Ipabasa at talakayin ang ukol dito na nasa modyul pahina 9-13.

1. Paglalahad: (Circle Response)

Paraan:

- Paupuin sa isang bilog ang mga mag-aaral. Ipakita sa kanila ang tsart.
- Papunan sa mga mag-aaral ang mga bahagi ng bawat organ na nakasulat sa tsart sa pamamagitan ng circle response. Dito ang bawat bata ay magbibigay ng sagot at isusulat sa tsart. Maaaring ipagamit ang modyul sa kanilang gawaing ito.
- Talakayin at suriin ang mga sagot nila batay sa nakasaad sa modyul.

* ilong (nasal cavity or nose)	
*lalamunan (pharynx o throat)	
ORGANS	BAHAGI

*gulung-gulungan (larynx)	
*tubong daanan ng hangin (trachea)	
*mga tubong bronchi at bronchioles	
*isang pares ng baga	

2. Pagtatalakayan: (Think-Pair-Share)

- Mula sa nakumpletong bahagi ng mga organ sa tsart, ipakita ang ikatlong parte ng tsart.

(Note: Ang mga sagot sa ikalawang parte ng tsart ay mga halimbawa lamang)

ORGANS	BAHAGI	TUNGKULIN
* ilong (nasal cavity or nose)	-nostril (external nares) -nasal cavity -internal nares	
*lalamunan (pharynx o throat)	-trachea -esophagus -epiglottis	
*gulung-gulungan (larynx)	-larynx -vocal cords -cartilage	
*tubong daanan ng hangin (trachea)	-pharynx (esophagus at trachea) -cartilage	
*mga tubong bronchi at bronchioles		
*isang pares ng baga	-bronchi -bronchioles -bronchus	

Paraan:

- Magbigay ng tanong na maglalayong sumukat sa kakayahan ng mga mag-aaral na mag-isip.

*Anu-ano ang mga tungkulin ng mga bahagi ng bawat organ na nagpapatakbo ng ating respiratory system?

2. Bigyan ang mga mag-aaral ng ilang sandali upang makapag-isip (Think)
3. Ibahagi ang naisip na kasagutan sa kapareha o katabi. (Pair)
4. Ibahagi ng magkapareha ang kasagutan sa kanilang pangkat o klase. (Share)
5. Ibuod ang resulta ng gawain.

3. Paglalahat

- Itanong :

*Kung ang ating бага ay may diperensya, magiging maayos ba ang ating paghinga ?

- Ipaliwanag ito sa kanila sa pamamagitan ng analogy o metaphorical na istrategiya.

Halimbawa: Pagsusuri ng larawan ng isang puno at ang pag-agos ng hangin sa ating respiratory system

4. Pagpapahalaga: (Pandora's Box)

Paraan:

1. Sabihin na sa isang kahon ay may limang papel na nakasulat ang mga iba't ibang organ na nasa respiratory system.
2. Tumawag ng mag-aaral na bubunot ng papel sa kahon at ibibigay ang kahalagahan ng bawat organ ito.
3. Ipagpatuloy ito hanggang maabot ang karamihan ng mag-aaral.

5. Paglalapat: (Pantomina)

Paraan:

1. Hatiin ang mga mag-aaral sa apat na grupo.
2. Magbigay ng limang (5) minuto upang makapagplano ang bawat grupo.

3. Ibigay ang pangyayaring ito:

Pangyayari: Ang Pagpasok ng Hangin sa Ating Katawan Gamit ang iba't ibang Organ ng Respiratory System

4. Ipakita ang ibinigay na pangyayari sa pamamagitan ng galaw ng katawan na walang halong salita o tunog.
5. Matapos ang limang (5) minuto, hilingin na ang bawat grupo ay magpakita ng kanilang palabas.
6. Pag-usapan ang nangyari sa kanilang pantomime.
7. Piliin ang grupong nakapagbigay ng pinakamahasag na sagot sa pangyayari.

IV. PAGTATAYA

1. Magsimula sa tanungan at sagutan ang gawain sa pahina 14 ng modyul.
2. Pagawin ang mga mag-aaral ng isang tula na tumutukoy sa mga bahagi ng Respiratory System.

V. KARAGDAGANG GAWAIN

1. Pumunta sa health center at tanungin sa doktor kung anu-ano ang mga sakit na nakaaapekto sa Respiratory System
2. Ilahad ito sa mga mag-aaral sa susunod na pagkikita.

Ang Respiratory System

Session Guide Blg. 3

I. MGA LAYUNIN

1. Nailalarawan ang mga sakit na nakaaapekto sa ating respiratory system
2. Naibibigay ang mga sintomas ng sakit sa respiratory system
3. Natutukoy ang mga makabagong imbensyon na makatutulong upang gawing normal ang pagganap sa tungkulin ng mga depektibong bahagi ng respiratory system
4. Nasasanay ang kakayahang magpasiya

II. PAKSA

- A. Aralin 3- Ang mga Sakit na Nakaaapekto sa Respiratory System, pp. 16-24

Pangunahing Kasanayan sa Pakikipamuhay: Kasanayang Magpasiya, Mabisang Komunikasyon, Pag-aangkop ng Sarili sa mga Emosyon, Pansariling Kamalayan at Paglutas sa Suliranin

- B. Kagamitan: malaking sobre na gawa sa kartolina, kartolina, pentel pen ,mga tsart at mga larawan ng mga may sakit sa respiratory system

III. PAMARAAN

A. Panimulang Gawain

1. Balik-Aral

- a. Bigyan ng mga papel na may tanong ang mga mag-aaral at pasagutan.
 - Anu-ano ang iba't ibang bahagi ng respiratory system ?
 - Ano ang mga tungkuling ng mga bahagi ng respiratory system?
 - Ano ang pinakamahalagang bahagi ng respiratory system ?
- b. Ipasulat ang mga sagot sa pisara o malaking papel.

2. Pagganyak: “Maalaala Mo Kaya” ni Ate Sharon (Pagbabasa ng Isang Liham)

- a. Simulan ito sa pamamagitan ng pagpaparinig ng isang liham na ang pamagat ay “ Maalaala Mo Kaya”.

Mahal kong Ate Sharon,

Ako po ay isang tinderang naglalako ng isda sa kalsada. Araw-araw po akong nagtitinda kaya ang lahat ng usok ng mga sasakyan at polusyon ay aking nalalanghap. Isang araw, napansin ng aking asawa na ako’y nangangayayat. Nagtataka din po ako na pagdating ng hapon o gabi, ako po ay nakararanas ng pagkaginaw at laging inuubo sa gabi. Isang umaga, nang dumura ako ay may bahid ng dugo. May sakit po kaya ako? Sana ay matulungan ninyo po ako sa aking problema.

Lubos na nagpapasalamat,

Mang Joselito

- b. Pasagutan ang mga tanong.

*Ano ang problema ni Mang Joselito?

*Kung ikaw si Mang Joselito, ano ang gagawin mo?

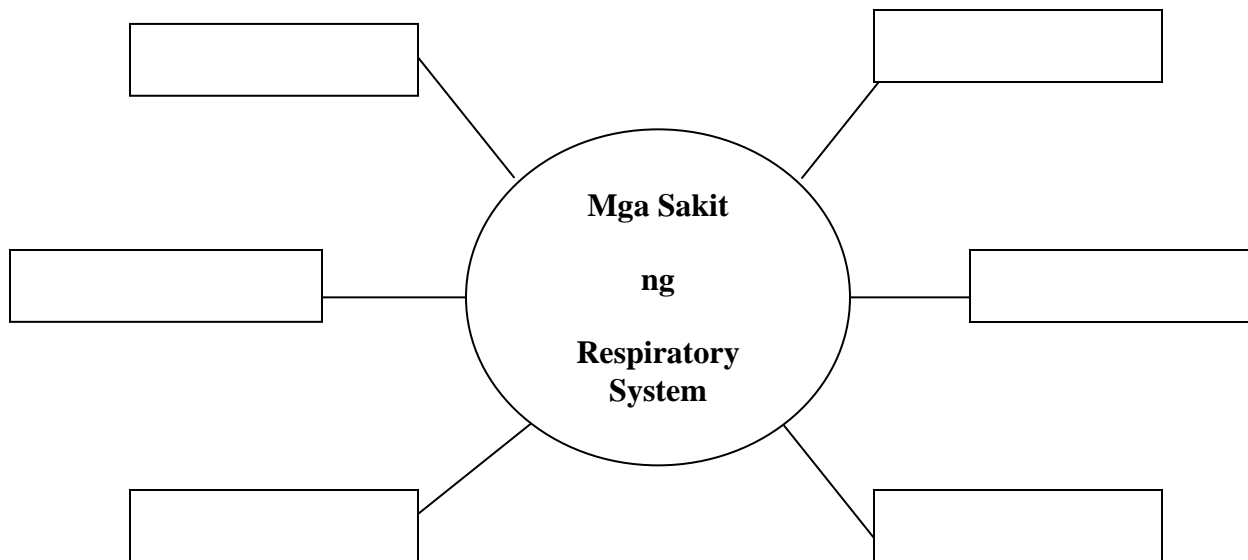
*Kung ikaw si Ate Sharon, ano ang iyong ipapayo kay Mang Joselito?

- c. Suriin ang kanilang kasagutan at ihambing ito sa babasahin sa modyul, pahina 16-17.

B. Panlinang na Gawain

1. Paglalahad: (Semantic Webbing)

- Papunan ng sagot ang semantic web. Gamitin ang modyul ,pahina 18-21 bilang sanggunian sa pagsagot nito. Maaaring gawing individual o pangkatan.

- Mula sa mga isinagot ng mga mag-aaral tanungin kung tama o mali ang mga sakit na nabanggit ng doktor sa health center.

2. Pagtatalakayan: (K-W-L Chart)

- Matapos matukoy ang mga sakit ng respiratory system, ipakita ang K-W-L Chart. Ipaliwanag kung ano ang gagawin dito.

K-W-L Chart

PAKSA: *Sakit sa Respiratory System*

<u>K</u> (What I <u>K</u> now)	<u>W</u> (What I <u>W</u> ant to Know)	<u>L</u> (What I <u>L</u> earned)

Itanong:

*Ano ang alam mo sa mga sakit sa Respiratory System ?

*Ano ang gusto mo pang malaman sa mga sakit sa Respiratory System ?

- Matapos masagutan ang una at ikalawang bahagi ng tsart ay ipabasa nang tahimik sa mga mag-aaral ang nasa modyul pahina 18-22 sa loob ng sampung (10) minuto.
- Pag-usapan kung tama o mali ang mga sagot nila.

3. Paglalahat

(Mula sa sumulat kay Ate Sharon)

- Pakunin ang mga mag-aaral ng kanilang papel upang sagutin ang tanong na ito:

*Kung di inintindi ni Mang Joselito ang nararamdaman niya, ano kaya ang mangyayari sa kanya ?

- Tanggapin at isulat ang sagot. Matapos ay ipaliwanag ito.

4. Pagpapahalaga: (Paggawa ng isang Patalastas)

- Pangkatin sa anim (6) ang mga mag-aaral.
- Ang grupo ay iisip ng isang produkto para maiwasan ang mga sakit sa respiratory system.
- Bibigyan lamang ang bawat grupo ng limang (5) minuto upang magplano at dalawang (2) minuto upang ipakita ang nabuong patalastas.
- Pumunta sa klinika o center at itanong kung ang napili nilang gamot ay tama.
- Basahin at pasagutan ang gawain sa modyul, pahina 23.

5. Paglalapat

- Ipabasa ang “Tandaan Natin “ sa modyul sa pahina 24.
- Itanong:

*Sa mga naisip ninyong produkto, sino kaya sa mga kakilala ninyo ang maaaring gumamit niyan ?

IV. PAGTATAYA: (Pagsagot sa Tsart)

Itala ang mga sagot sa tsart.

Sakit ng Respiratory System	Sintomas	Lunas

V. KARAGDAGANG GAWAIN

1. Magsaliksik sa Aklatang-bayan tungkol sa mga makabagong imbensyon na makatutulong upang mapuksa ang mga sakit sa respiratory system.
2. Magtanong sa mga doktor sa klinika o ospital kung paano maaagapan ang mga sakit sa respiratory system ?

Ang Respiratory System

Session Guide Blg. 4

I. MGA LAYUNIN

1. Nakapagbibigay ng mga tamang paraan ng pangangalaga sa respiratory system.
2. Naipaliliwanag ang kahalagahan ng pangangalaga sa ating respiratory system.
3. Naisasagawa ang mga pag-aalaga sa respiratory system.
4. Naipaliliwanag ang nararamdaman kung ang respiratory system ay naapektuhan.
5. Nakapagbibigay ng mga kuro-kuro upang malutas ang suliranin.

II. PAKSA

- A. Aralin 4- Ang Pangangalaga sa Respiratory System, pp. 25-29

Pangunahing Kasanayan sa Pakikipamuhay: Kasanayang Magpasiya, Paglutas sa Suliranin, Masusing Pag-iisip, Pansariling Kamalayan at Pag-aangkop ng Sarili sa mga Mabigat na Dalahin

- B. Kagamitan: cartolina, pentel pen

III. PAMARAAN

A. Panimulang Gawain

1. Balik-Aral: (Laro)

- Ang buong grupo ay paupuin nang pabilog at kakanta ng awiting “Bahay Kubo” .Habang kumakanta ang lahat ay pagpapasapasahan ang bola at pagkatapos ng kanta, kung kanino napahinto ang bola ay siya ang tatanungin ng tagapagturo.

Mga Tanong:

*Anu-ano ang mga sakit na nakakaaapekto ng Respiratory System?

*Anu-ano ang mga sintomas ng sakit ng Respiratory System?

*Ano ang lunas sa pagkakasakit ng Respiratory System?

2. Pagganyak: Situational Analysis

- Ipabasa ang isang sitwasyon na nakasulat sa manila paper.

Sitwasyon:

Si Mang Fredo ay nakakaubos ng apat na khang sigarilyo sa isang araw. Isang araw ay inubo si Mang Fredo. Uminom siya ng gamot pero pagkaraan ng isang linggo hindi pa rin natatanggal ang kanyang ubo. Kung kayo si Mang Fredo, ano ang iyong gagawin?

B. Panlinang na Gawain

1. Paglalahad: Laro ("Guess the Action")

Paraan:

- Igrupo ang klase sa dalawa (2).
- Bawat isang grupo ay mamimili ng kanilang lider na kung saan siya ang gagawa ng aksyon para mahulaan ng kabilang grupo.
- May isang minuto para hulaan ang aksyon na ginagawa ng kabilang grupo
- Kung sino ang unang makakuha ng limang puntos ang tatanghaling panalo.

Paksa: *Pangangalaga sa Respiratory System*

Mga Huhulaan:

- Iwasan ang paninigarilyo.
- Kumain ng prutas at gulay

- Umiwas sa taong may sipon at ubo
 - Gumamit ng maskara sa lugar na mausok
 - Takpan ang ilong kung ikaw ay babahin
 - Panatiliing malinis ang katawan
 - Lumanghap ng sariwang hangin
 - Panatiliing malinis ang paligid
 - Maging sensitibo sa mga pagbabago sa iyong katawan
 - Magpahinga kung napapagod
- Ihambing ang mga nakatalang sagot sa mga nakasaad sa module, pp.25-26.

2. Pagtatalakayan: (Malayang Talakayan)

- Gagamitin pa rin ang dalawang grupo, sila ay magkakaroon ng malayang talakayan ukol sa “Paano natin pinahahalagahan ang mga taong tumutulong sa pangangalaga ng ating respiratory system”

3. Paglalahat

Si Desiree ay madalang kumain ng prutas at gulay. Isang araw ay nakasakay siya sa air-conditioned bus at ang kanyang katabi ay may sipon at ubo. Ano kaya ang mangyayari kay Desiree?

- Bigyan ng ilang minutong pagbibigay ng kuru-kuro. Matapos nito, ay gumawa ng isang consensus na conclusion. Ipasulat at ipabasa sa lahat.

4. Pagpapahalaga

Itanong:

- Bakit mahalaga ang pangangalaga ng respiratory system?
- Ano ang mararamdaman mo kung walang diperensya ang respiratory system mo ?

5. Paglalapat

* Ano ang mga paraan upang mapangalagaan ang ating respiratory system?

- Paguhitin ang mag-aaral ng isang paraan upang mapangalagaan ang kanilang respiratory system

IV. PAGTATAYA

A. Lagyan ng tsek kung sangayon ka at ekis kung di sangayon.

- _____ 1. Manigarilyo nang madalas.
- _____ 2. Magtakip ng ilong sa mausok na paligid.
- _____ 3. Matulog sa tamang oras.
- _____ 4. Mag-ehersisyo araw-araw
- _____ 5. Huwag kumain ng masusustansiyang pagkain.

B. Sagutin at basahin (Tandaan Natin) ang pp. 27-29.

V. KARAGDAGANG GAWAIN

1. Kumatha ng isang awiting tungkol sa pangangalaga ng respiratory system. (sa tono ng “Pinoy Ako”)
2. Magsaliksik sa internet o aklat ng mga bahagi ng Respiratory System.
3. Basahin ang modyul pp. 6-12 at ibahagi ito sa mga kasambahay, kalaro at kabarkada.